

Kymi, Ylänummi, Nikkarinmäki.

Liitteet 1 - 17, kuvat 1-39 (f. 23365-23386). Löydökset 14682:1-793.

Asuinpaikan keksi syksyllä 1948 fil.maisteri G. Rosén (KM 12749:1-2). Hän käyttää siitä selostuksessaan "Kertomus Kymenlaakson Osakunnan kotiseuduntutkimustoiminnan yhteydessä vuosina 1948-1950 suoritetuista arkeologisista tutkimuksista" (KM:n top. ark:ssa) nimeä. Ylänummen Nikkarin asuinpaikka. Syyskuussa v. 1952 hän suoritti paikalla pienen koekaivauksen (KM 13176:1-14) ja antoi sille kertomuksessaan "Kymen Ylänummen Vilkin ja Nikkarin kivikautiset asuinpaikat" (KM:n top. ark:ssa) nimen Nikkari I, koska joitakin viikkoja ko. kaivauksen jälkeen löytyi samalta mäeltä toinen löytöalue. Sille G. Rosén antoi yllämainitussa kaivausselostuksessaan nimen Nikkari II. Tuolla jälkimmäisellä alueella suoritti allekirjoittanut toukokuussa 1959 tarkempia tutkimuksia.

Löytöpaikasta mainitsee G. Rosén seuraavaa: "Asuinpaikan keksi edellisiin kaivauksiin (= Vilkki, Nikkari I) osallistunut koululainen Kalevi Kovakoski muutamaa viikkoa niiden jälkeen. Asuinpaikka paljastui hiekanvedossa ylempää samalta mäeltä, jossa edellinen asuinpaikka (= Nikkari I) sijaitsee, kohdalta, missä Juurikorven tehtaille johtava maantie alkaa laskeutua Tavastilanjoen notkoon, tien länsipuolella olevasta hiekkakuopasta. Keramiikka on kaunista kuoppakeramiikkaa, ja kaikki palaset peräisin samasta astiasta paljastuen yhtenä kasana maasta (KM 13177). Paikan olen aikaisemmin tarkastanut toteamatta siinä kuitenkin asuinpaikan merkkejä. Mäeltä on

poikkeuksellisen edullisten kivi- ja kivilöytöjen luonnonsuhteiden ansiosta sekä seudun runsaiden irtolöytöjen vuoksi odotettavissa jatkuvasti uusia asuinpaikkalöytöjä. Kertoman mukaan suunnitellaan paikan kautta uutta maantietä sekä heikanvetoa, mistä syystä yhteys asianomaiseen tie- ja vesirakennuspiiriin olisi tuhojen estämiseksi erittäin tärkeitä."

Vuoden 1959 alkupuolella löysi Nikkarinmäen läheisyydessä asuva maanviljelijä Viljo Päärnilä paikalta uusia asuinpaikkalöydöksiä,¹⁾ kun TVH oli ryhtynyt ajamaan sieltä hiekkaa. Eläinlääkäri Paavo Tapion välityksellä sai Muinaistieteellinen toimikunta tiedon asiasta ja sopi TVH:n kanssa hiekanajon keskeyttämisestä, jotta paikalla voitaisiin suorittaa tarkempia tutkimuksia. Tehtävään Toimikunta määräsi allekirjoittaneen, ja suoritin sen ajalla 19. 5. - 29. 5. 1959; apulaisenani toimi ylioppilas Marketta Waris.

Asuinpaikka, Nikkarinmäki, sijaitsee Kymin pitäjän Ylänummen kylässä, Karhulasta n. 9 km linnuntietä pohjoiskoilliseen, Nummijoen varrella, lähellä rautatietä, sen itäpuolella. Mäki on länteen työntyvän niemekkeen kärjessä, Tavastila - Juurikorpi-maantien ja Nummijoen välissä (liite 1). Kaivausalue, n. 468 m², paalutettiin pitkin hiekkakuopan lounais-etelä-kaakkois-itäreunaa, joka tutkittiin kokonaisuudessaan (liite 2). Lännessä ja luoteessa kuoppa rajoittui jyrkkäviettoiseen rinteeseen, jossa kulttuurikerroksesta oli vain rippeitä jäljellä.

1. Niistä osaa säilytetään Kymin Tavastilan kansakoululla, osa on liitetty Luhoon kaivauslöytöihin (KM 14682:793).

Pohjois- ja koillissuunnassa oli aukko, mistä oli pääsy hiekkakuoppaan. Tutkituksi tuli koko se alue, minkä TVH oli raivannut hiekanajoa varten. Rinne kaivausalueella vietti luoteeseen ja koilliseen.

Paikalla kasvoi tiheätä, nuorta mäntymetsikköä, joukossa jokunen närekin ja kuusi, mikä oli siltä alueelta kaadettu, mistä oli tarkoitus hiekkaa ensi tilassa ajaa. Aluskasvillisuutena oli etupäässä sammalta (kuvat 1-11, 20-32, 36). Humuskerroksen vahvuus oli keskimäärin n. 5 - 10 cm, sen alla oli huuhtoutunut lyijynharmaa, hiekkakerros, suunnilleen saman vahvuinen kuin humus (liitteet 4, 9 - 11, 14, 15), ja sen alla miltei kivetön keltaisenruskea hiekka, joka syvemällä vaihtui savenväriseksi hiesuksi. Hiekka oli hienoa rantahiekkää ja, kuten sanottu, miltei vailla kiviä. Siinä tavatut kivet saattavat olla ihmisten paikalle kuljettamia. Maanpinta oli heikosti aaltoilevaa, ikäänkuin dyynimuodostumaa (liite 2).

Kulttuurikerroksen vahvuus vaihteli 4 cm:stä yhteen metriin ollen ohuinta kaivauslaueen eteläkulmauksessa ja luoteisreunalla (liite 2). Vahvinta se oli ruuduissa VI - X:15 - 18, missä paikka paikoin erottui kaksi päällekkäistä kulttuurikerrosta, joiden välissä oli n. 20 - 25 cm vahva kerros puhdasta rantahiekkää (liitteet 4, 11). Kulttuurikerros oli värittään enimmäkseen likaisen ruskea, toisin paikoin punertava ja musta, toisin paikoin vaalean harmaa.

Kiinteät muinaisjäännökset.

Kiinteitä muinaisjäännöksiä paljastui useasta kohtaa: kivettyjä tulisijoja tai sellaista jäänneitä 12, hiili- ja

nokimaalaikkuja 5, paalun sijoja (?) 10, likamaakuoppia 1 (liite 2).

Kivetyt tulisijat ja niiden jäännökset:

1. Ruudusta II:10 paljastui n. 25 cm syvältä pieni kiveys, halkaisijaltaan n. 70 x 40 cm, mitattuna kivien ulkoreunasta, jossa kivien välissä oli hiukan hiilisiruja ja nokimaata. Kivet olivat pieniä ja keskimäärin nyrkin kokoisia. Ne olivat kehämäisessä rivissä, piirittäen pienen alan, jonka suuruus oli n. 20 x 40 cm. Kyseessä saattaa olla myös paalunsija, sillä kehän keskustassa ulottui hiilisiruinen maa n. 56 cm syvälle maanpinnasta lukien eli parikymmentä senttiä varsinaisen kulttuurikerroksen alapuolelle (vrt. liite 2 ja kuvat 13, 34).
2. Ruuduista II-III:13 paljastui n. 25 cm syvältä osittain hajonnut kiveys, jossa kivien välissä ja alla oli runsaanlaisesti hiilisiruja ja nokimaata sekä punaiseksi palanutta hiekkaa. Tulisija on alunperin ollut muodoltaan pyöreä, halkaisijaltaan n. 80 - 90 cm. Sen vahvuus oli nykyisellään n. 30 cm ja muoto epämääräisen kulmikas. Kiveyksen keskiosa oli vieläkin melko pyöreä (liite 3, kuvat 12, 33, 35).
3. Ruuduista III-IV:6 paljastui hajanainen ryhmä kiviä, joista osa ilmaantui esille vasta varsinaisen kulttuurikerroksen alapuolelta, yli 1/2 m:n syvyydeltä puhtaasta hiekasta. Osa oli n. 20 cm:n syvyydessä. Kivien välissä, alla ja vieressä oli tummaa hiilisiru-nokimaata ja punaiseksi palanutta hiekkaa (liite 2).
4. Ruudusta VI:15, hiekkakuopan reunalta, paljastui n. 50 cm syvältä, varsinaisen kulttuurikerroksen alapuolel-

ta, puhtaasta hiekasta tulisijan, jäännös, jossa oli jokunen palanut kivi, hiiltä, nokea ja punaiseksi palanutta hiekkaa. Tulisija oli poikkileikkaukseltaan patamainen (liite 4). Sen halkaisija oli n. 75 cm ja vahvuus n. 35 cm. Varsinaisen kulttuurikerroksen ja tulisijan välissä oli n. 20 cm vahva kerros puhdasta rantahiekkaa. - Samassa ruudussa oli kaksi hajakiveä, molemmat tulisijan ulkopuolella. Niistä toinen paljastui n. 8 cm syvältä varsinaisesta kulttuurikerroksesta, ja toinen kulttuurikerroksen alapuolelta, n. 32 cm syvältä. Ne olivat kooltaan suunnilleen nyrkinkokoisia (liite 2).

Isoin osa edellä kuvattua tulisijaa on sortunut hiekanajossa.

5. Ruudun VI:18 pohjoiskulmasta paljastui n. 35 cm syvältä pyöreähkö hiili-, noki-, palomaaläiskä, jonka halkaisija oli n. 80 cm ja syvyys 24 cm. Sen keskivaiheilla oli 6 kiveä rivissä (liitteet 2, 5), jonka pituus oli n. 50 cm.
6. Saman ruudun, VI:18, kaakkoisreunalta paljastui noin 30 cm syvältä muodoltaan pyöreä, poikkileikkaukseltaan patamainen tulisija, jossa oli palaneita kiviä, hiiltä, nokea ja punaiseksi palanutta hiekkaa (liite 2). Tulisijan halkaisija oli n. 1 m ja suurin vahvuus n. 25 cm. Siitä tutkittiin vain ruutuun osunut osa. Tulisija jatkuu kaivausalueen ulkopuolelle.
7. Ruudusta VII:17 paljastui n. 50 cm syvältä, kulttuurikerroksen pohjaosasta, muodoltaan pyöreä ja poikkileikkaukseltaan patamainen tulisija, jossa oli palaneita kiviä, hiiltä, nokea ja punaiseksi palanutta hiekkaa. Tulisija oli halkaisijaltaan n. 80 cm ja vahvuudeltaan n. 35 cm (liite 6, kuvat 18, 19).
8. Ruudusta VIII:16 paljastui n. 70 cm syvältä, varsinaisen kult-

tuurikerroksen alapuolelta muodoltaan pyöreä ja poikkeileikkaukseltaan patamainen tulisija, jossa oli palaneita kiviä, nokea, hiiltä ja punaiseksi palanutta hiekkaa. Tulisija oli halkaisijaltaan n. 105 cm ja vahvuudeltaan n. 30 cm (liitteet 7, 8, 11, kuvat 14 - 17, 37 - 39). Sen erotti ylemmästä kulttuurikerroksesta 20 - 25 cm vahva, puhdas rantahiekkakerros, jonka alta alkoi toinen, alempi kulttuurikerros, missä tulisija oli. Tuosta alemmasta kulttuurikerroksesta ovat löydöt 14682:505, 524-528 ja ylemmästä 14682:501-504, 521-523. Puhdas hiekkakerros oli löydötön. - Lähellä tulisijaa, mutta kuitenkin sen ulkopuolella oli kaksi nyrkinkokoista hajakiveä. Niistä toinen ilmaantui n. 48 cm:n syvyydestä ja toinen 10 cm syvempää; molemmat olivat puhtaassa hiekkakerroksessa (liite 2).

9. Ruudusta VIII:18 paljastui kaksi hajanaista kiviryhmää.

Toisessa oli kaarella kolme kiveä. Ne tulivat näkyville n. 30 cm:n syvyydestä. Niiden alla ja välissä oli hiukan hiilisirua ja nokea. Toinen kiviryhmä paljastui välittömästi edellisen eteläpuolelta. Siinä oli hajanaisessa kehässä 12 kiveä, noin 10 cm syvemmällä kuin edellisen ryhmän kivet. Kivet olivat palaneita ja niiden alla ja välissä sekä kehän sisäpuolella oli laimeata palomaata, hiukan nokea ja hiiltä. Palomaan vahvuus oli kehän sisällä n. 40 cm (liitteet 2, 11, 12).

10) Ruudusta IX:18 paljastui n. 50 cm:n syvyydeltä hajanainen tulisija, jossa oli palaneita kiviä, hiiltä, nokea ja punaiseksi palanutta hiekkaa. Tulisija lienee ollut alunperin muodoltaan pyöreä, halkaisija n. 1 m. Nykyi-

- sessä asussaan se muistutti lähinnä pyöristettykulmaista suorakaidetta, jonka toinen sivu oli n. 1.3 m pitkä ja toinen n. 85 cm pitkä. Sen vahvuus oli n. 20 cm (liite 2).
11. Ruudusta X:17 paljastui n. 10 cm syvyydestä täysin hajonnut tulisija, missä kiviä oli vielä n. 70 cm syvyydessä. Sen alkuperäistä muotoa oli mahdotonta määrittää (liitteet 2, 13).
12. Ruudusta XIV:16 paljastui n. 35 cm:n syvyydestä ryhmä kiviä, jotka olivat palaneita ja joiden välissä ja alla oli hiilisirua ja nokea sekä punaiseksi palanutta hiekkaa. Kiveys oli puoliympyrän muotoinen, keskellä toisia isompi kivi. Vaikutti siltä kuin kyseessä olisi pyöreän tulisijan puolikas. Sen halkaisija, jänne, oli n. 70 cm ja vahvuus n. 35 - 40 cm (liite 2).

Hiili- ja nokimaaläiskät:

1. Ruudusta I:7 paljastui n. 30 cm:n syvyydestä, kulttuurikerroksen alta kaksihaarainen hiililäiskä, jonka vahvuus oli n. 12 cm. Se oli n. 60 - 70 cm pitkä ja n. 30 cm leveä (liite 2).
2. Ruudusta III:6 paljastui n. 10 cm syvyydestä epämääräisen muotoinen, lähinnä pyöreähkö, hiili-, noki- ja palomaa-läiskä, jonka suurin leveys oli n. 160 cm ja pituus n. 140 cm. Se oli n. 73 cm paksu (liite 2). Sen vierestä paljastuivat edellä kohdassa 3 mainitut kivet. Kyseessä lienee nuotionpaikka.
3. Ruudusta III:7 paljastui n. 25 - 28 cm syvältä pitkänomaisen hiililaikku, jonka vahvuus oli 28 cm. Se oli 2 m pitkä ja n. 50 - 60 cm leveä (liite 2).

4. Ruutujen III - IV:7-8 kulmauksesta paljastui niinkään noin 28 cm:n syvyydestä pitkäkäs hiililaiku. Se oli 90 cm pitkä, n. 50 cm leveä ja n. 37 cm paksu (liite 2).
5. Ruudusta VI:16 paljastui n. 25 cm syvältä kaarenmuotoinen hiililäiskä. Se oli n. 130 cm pitkä, n. 30 cm leveä ja n. 14 cm paksu (liite 2).

Paalunjäljet(?)

1. Ruudusta I:8 paljastui kulttuurikerroksen alta, n. 40 cm syvältä pyöreä, hiilisirua ja tummaa maata sisältävä läiskä, jonka halkaisija oli n. 20-25 cm. Se ulottui alaspäin suipeten 76 cm:n syvyyteen (liite 2).
2. Ruudusta III:7 paljastui n. 30 cm syvältä, kulttuurikerroksen pohjaosasta pyöreä, hiilisirua ja tummaa maata sisältävä läiskä, jonka halkaisija oli 25 cm. Sen vahvuus oli 34 cm (liite 2).
3. Ruutujen III:7 - IV:7 rajalta paljastui n. 15 cm syvältä pyöreä hiilisiru - tumma maaläiskä, joka ulottui n. 62 cm syvälle (liite 2).
Sen halkaisija oli n. 20 cm.
4. Ruudusta IV:7 paljastui n. 20 cm syvältä pyöreä hiilisiruläiskä, jonka halkaisija oli 20 cm. Sen vahvuus oli 48 cm, ja se suippeni alaspäin (liite 2).
5. Ruudusta IV:16 paljastui n. 32 cm syvältä, kulttuurikerroksen alta pyöreä hiilisiru - tumma maaläiskä, jonka vahvuus oli 59 cm. Se oli halkaisijaltaan n. 20 cm (liite 2).

6. Ruudusta V:16 paljastui n. 23 cm syvältä, kulttuurikerroksen alta pyöreä hiilisiru - tummamaaläiskä, jonka halkaisija oli n. 30 cm. Se ulottui n. 75 cm syvälle ja suippeni alaspäin. Läiskän länsireunalla oli pieni kivi, joka tuli näkyville 19 cm:n syvyydessä. Paalu on ilmeisestikin tuettu kivellä (liite 2).
7. Ruudusta VII:16 paljastui n. 44 cm syvältä kulttuurikerroksen alaosasta ellipsinmuotoinen hiilisiru - tummamaaläiskä, jonka halkaisijat olivat 40 x 30 cm. Sen vahvuus oli 16 cm (liite 2).
8. Ruudusta VII:17 paljastui n. 40 cm syvältä pyöreä hiilisiru - tummamaaläiskä, jonka halkaisija oli n. 25 cm (liite 2).
9. Ruudusta X:16 paljastui pyöreä hiilisiru - nokimaläiskä, jonka halkaisija oli n. 20 cm (liite 2).
10. Ruudusta X:17 paljastui n. 53 cm syvältä pyöreä hiilisiru-tummamaaläiskä, jonka halkaisija oli n. 22 cm (liite 2).

Likamaakuoppa:

Ruuduista VIII - X:16-17 paljastui n. 50 - 60 cm:n syvyydestä iso, epämuotoinen likaisenharmaa kulttuurimaakuoppa, joka ulottui 120 - 130 cm syvälle. Kyseessä voi olla asuntokuoppa (liitteet 2, 9, 10, 11). Se käsitti kokonaan ruudun IX:16 ja länsiosan ruutua X:16. Jälkimmäisestä osasta ^gtyötyi itään, viistoon halki ruudun X:17 kapeahko käytävän kaltainen ulkonema. Sen pohjoisreunalla tai seinämällä olivat edellä kohdassa 11 mainitut kivet ja siinä oli myös kaksi paalunsijaa (?), yllä kohdissa 9 ja 10 mainitut. Tuo käytävä johti loivasti viistoon alas viettäen isoon kuoppatilaan ruuduissa X - IX:16. Tuosta isosta kuoppa

tilasta työntyi kaakkoon kaksi pussimaista ulkonemaa, toinen ruutuun IX:17, toinen ruutuun VIII:17. Jälkimmäinen oli poikkileikkaukseltaan jyrkkälaitaisen patamainen, pyöreä, halkaisijaltaan n. 1 m ja syvyydeltään 60 cm (liite 11). Se oli täynnä pienen pientä luisirua, jota ei saatu talteen.

Irralliset löydökset.

Kuten löydösten levinneisyyskartasta (liite 16) ilmenee, saatiin irrallisia löydöksiä eniten talteen kaivausalueen luoteisosasta, kaakkoisreunalta ja itäosasta. Kunkin löydösryhmän välissä oli vähälöytöinen vyöhyke, joista löytököyhin alue sijaitsi kaivausalueen eteläkulmassa rinteen korkeimmalla kohtaa. Se ikäänkuin jakoi kaivausalueen kahtia, luoteissiipeen ja koillissiipeen. Löydösten levinneisyyskartasta myös ilmenee, että huomattava osa kulttuurikerrosta on tuhoutunut hiekanajossa ja, että kulttuurikerros jatkuu melko vahvana *nyt* tutkitun alueen ulkopuolella ainakin ruutujen I:7-10 ja VIII-X:18 kohdalla.

Irrallisia löydöksiä kertyi 793 kuettelonumeroa (KM 14682).

kivilajikirveitä (14682:768)	1	
tasatalttoja (14682:172)	1	
kynsitalttoja (14682:144)	1	
siimanpainoja (14682:623, 769)	2	
liuskerenkaitten katkelmia (14682:602)	1	
hiottujen kiviaseiden sirpaleita ja katkelmia (14682:40, 43, 143, 173, 379, 380, 514, 599)	10	
teelmiä (14682:65)	1	
hiontakiviä (14682:74; Tavastilan koulu)	2	
hiontakivien katkelmia (14682:41, 431, 528)	3	
kivilajikaapimia (14682:40, 50, 64, 115, 173, 422)	6	
kivilaji-iskennäisiä	238	266

	Siirto	266	266
- limsiökärkiä (14682:102, 169, 210, 219, 253, 371, 378, 506, 793)		9	
limsiökaapimia (14682:45, 61, 273, 372, 373, 374, 375, 410, 418, 425, 482, 507, 596, 619, 620)		15	
limsiöiskennäisiä		<u>151</u>	<u>175</u>
kvartsikaapimia (14682:123, 189, 190, 420, 651, 653, 654, 776)		8	
kvartsitalttoja (14682:781)		1	
kvartsiuurtimia (14682:46)		1	
käyttöjälkisiä kvartsi-iskennäisiä		7	
kvartsisäleiden katkelmia		2	
kvartsi-iskennäisiä		<u>243</u>	<u>262</u>
saviastiain palasia		4370 + muruja	
ehjiä savikuppeja (14682:308)		1	
palanutta savea		<u>3</u>	<u>4374</u>
palaneita luunsiruja		17	
hiiltä		<u>X</u>	<u>17</u>
	yhteensä		5094

Löydösten suurimman ryhmän muodostavat saviastian palaset. Niistä on enin osa tyypillistä kampakeramiikkaa eli Äyräpään tyyliä II. Edustettuina ovat sen kaikki kehitysasteet: vanhempi tyypillinen kampakeramiikka (II:1), huipputyyli, nuorempi tyypillinen kampakeramiikka (II:2). Toisella tilalla saviastiain palasten lukumäärään nähden on ns. rappeutuva kampakeramiikka eli tyyli III. Nuorempaa varhaista kampakeramiikkaa, Äyräpään tyyliä I:2, on parisen kymmentä palaa, nuorakeramiikkaa yksi kolmesta palasta liimattu reunakappale (14682:197). Asbestikeraamiikkaa on kolme palaa (14682:541, 612), itäeurooppalaista tiheäkuoppaista kuoppakeramiikkaa ainakin kymmenkunta palaa ja sen nuorempaa kehitysvaihetta, missä kuopat ovat harvassa, satakunta. Saviastiain palasten levinneisyyteen nähden kaivaus-

alueella on merkille pantavaa, että ns. rappeutuva kampakera-
 miikka ja harvaisokuoppainen keramiikka ovat valta-
 asemassa kaivausruuduista XI-XII:17 lähtien rinnettä alas-
 päin eli alueella XIII - XXII:17-11. Tuolla rajakohdalla lop-
 puu myös limsiö-iskennäisten ja -esineiden levinneisyys niin
 tarkoin, että sen alapuolelta löytyi vain kolme limsiöisken-
 näistä: yksi ruudusta XIX:15, yksi ruudusta XXI:16 ja yksi
 ruudusta XXII:17. Limsiön levinneisyys päättyy oikeastaan jo
 ruuturivissä X, sillä ruudusta XI:16 löytyi vain yksi is-
 kennäinen. Limsiön levinneisyyden alarajaksi tulee näin ollen
 jotakuinkin tarkoin 21 m.¹⁾ Sen alapuolelta löytyi vielä jo-
 kunen pala tyypillistä kampakeraamiikkaa, alimmat ruuturivistä
 XIX eli suunnilleen 20 m:n korkeudelta. Kaivauslöydöistä tie-
 dämme että ns. karboonista limsiötä esiintyy maamme kivikau-
 tisilla asuinpaikoilla pääasiassa vain tyypillisen kampakeraami-
 kan kera. Nikkarinmäen löytö vahvistaa tuota toteamusta. Tyyli-
 vaiheen III alarajaksi tulee Nikkarissa n. 19 m, jolloin
 ranta lienee ollut n. 18 - 18.5 m:n korkeudella. Merkille
 pantavaa on, että kuoppavoittoisen kampakeraamiikan levinnei-
 syyden alarajaksi tulee niinikään n. 21 m, mikä vahvistaa
 aikaisempaa olettamusta, että itäeurooppalainen tiheäkuoppai-
 nen keramiikka leviää Suomeen tyypillisen kampakeraamiikan,
 pääasiassa sen nuoremman vaiheen aikana. Siihen viittasi
 aikoinaan Sortavalan Otsoisten löytö. Tuon tiheäkuoppaisen
 kampakeraamiikan nuorempaa kehitysvaihetta edustaa ilmeises-
 tikin Nikkarinmäen harvaisokuoppainen keramiikka, jonka levin-
 neisyys kaivausalueella viittaa, että se on saman aikainen

1) Vaakittu 27.5.1959 rautatien varressa olevaan kiintopis-
 teeseen (kalliassa) 440/1895, jonka korkeus 21.731 m. Kai-
 vausalueen kiintopisteen korkeudeksi saatiin 21.650 m.

Uskela-keramiikan eli ns. rappeutuvan kampakeramiikan, tyyli-
vaiheen III:1 kanssa. Kummankin koristelutyylin alaraja on
näet sama. Asbesti-keramiikkaa löytyi paikalta vähän, yksi pa-
la ruudusta VIII:18 ja kaksi palaa ruudusta X:17, siis
21 m:n yläpuolelta, jotenka sen levinneisyyden perusteella ei
voida sen kronologista suhdetta muuhun keramiikkaan määrittää.
Se on joko tyypillisen tai rappeutuvan kampakeramiikan ai-
kaista. Koristelutyyliltään se on käsittäkseni vanhempaa
kuin Siilinjärven Pöljän asuinpaikan mukaan nimensä saanut
Pöljän keramiikka, jota on pidetty rappeutuvaa kampakeramiik-
kaa nuorempana. - Ns. nuorakeramiikkaa saatiin kaivauksen yh-
teydessä vain kolme toisiinsa sopivaa reunapalaa ruudusta
II:8 eli alueelta, mistä on löytöjä perin vähän, jotenka
sen suhteesta kampakeramiikkaan emme paljoakaan voi päätellä.
Kyseessä olevan astian reuna on kaartunut heikosti ulospäin.
Koristeena on kaksi horisonttaalisesti kiertävää soikeakuoppa-
riviä. Ylemmän kuopparivin kohdalla erottuu heikosti nuora-
painannetta muistuttava jälki. Koristelu-tyyli ei ole kovin
yleinen maassamme. Lähimmäksi sitä tulevat eräät Kirkkonummen
Koivistosvedenin asuinpaikalta talteen saadut nuorakeramiset
saviastianpalat (SMYA XXXII:1, taulu IX:3).

Kaikkia edellä mainittuja keramiikkatyylejä vanhempia
ovat Nikkarinmäellä Äyräpään tyyli vaiheeseen I:2 kuuluvat
saviastianpalaset eli nuorempi varhainen kampakeramiikka. Edel-
lä jo ilmeni, että eräin paikoin kaivausaluetta saattoi sel-
västi erottaa kaksi päällekkäistä kulttuurikerrosta, joiden
välissä oli puhdas, löydötön rantahiekka. Selvimpänä tuo
ilmiö havaittiin ruudussa VIII:16. Siinä oli maakerrostus-
järjestys seuraavanlainen: ylinnä oli n. 10 - 20 cm vahva
humuskerros, sen alla n. 10 cm paksu kerros vaaleaksi

huuhtoutunutta hiekkaa; sitä seurasi n. 20 - 30 cm paksu ruskea kulttuurikerros, mistä löytyi vanhempaa tyypillistä kampakeramiikkaa. Sen alla oli puhdas, täysin löydötön rantahiekkakerros vahvuudeltaan n. 20 - 25 cm ja sen alla jälleen ruskehtava kulttuurikerros, mistä tavattiin kivetty tulisija ja nuorempaa varhaista kampakeramiikkaa. Tuon alemman kulttuurikerroksen vahvuus oli n. 20 - 30 cm, ja sen alta alkoi koskematon hiekka. Kulttuurikerroksia erottava hiekkakerros saattaa olla tuulten kasaama, mutta voi olla myös transgression aiheuttama. Tässä yhteydessä on syytä kiinnittää huomiota professori A. Äyräpään v. 1929 Kymin pitäjän Eskolan kylän Suljennon asuinpaikalla tekemiin havaintoihin. Kaivauskertomuksessaan, jota säilytetään Kansallismuseon arkistossa, hän kirjoittaa mm. seuraavaa:

"C - D:7, ruutujen väliviivalla: humus 5 cm, sitten savensekaista ruostehietää; kulttuurikerroksen alaraja ei ollut todettavissa. Ruudussa C:7 ruostemaan alla aivan ohut kerros ikäänkuin suoturpeen (tai mädänneitten puunjuurien) sekaista likaista soraa; vrt. edempänä.

C - D:8: humus 7 cm, lyijyhietä 5 cm, sitten alkoi ruskea ruostesoraa, jossa oli jokunen hiilisiru vielä 45 cm syvässä. Ruudussa C:8 ruostemaan alla samantapaista likamaata, kuin ruudussa C:7.

C - D:9: humus 8 cm, lyijyhietä 3 - 5 cm, sitten ruskeata ruostesoraa n. 50 - 60 cm syvään; pohjasta pisti ylöspäin harmaa savihiekka n. 35 cm:n syvyydelle pinnasta lukien. Ruudussa C:9 näytti kulttuurikerros löydöistä päättäen ulottuvan vain n. 35 cm syvään; 55 - 65 cm syvässä oli kova ruostesorakerros ja sen alla vaaleampaa pohjasoraa

vastassa n. 10 cm vahvalti mustahkoa, ikäänkuin suoturpeen sekaista soraa (maanäyte 9087:23), jollaista tapasimme jo edellä ohuemmalti ruuduissa C:8-7, mutta ei enää ruudussa C:6. Samanlainen kerros ilmaantui myös kaivausalueen kaakkoisnurkasta. - - - - -

E - F:8: humus 3 cm, lyijyhieta 12 cm, sitten n. 40 cm ruskeata soraa, jossa oli saviastianpaloja n. 50 cm syvään pinnasta lukien sekä saviläiskiä mm. saviastiain palojen päällä (ilmeisesti siis jätettä saviastiain valmistuksesta). Vaaleampi pohjamaa 55 cm syvässä.

- - - - -

G - K:11, ulkoreuna: kulohiilensekainen humuskerros n. 5 - 15 cm, lyijyhietaa 5 - 20 cm, sitten ruskea ruosteenväriinen sora, päättyvä alinna kivikovaan ruostesorakerrokseen, joka saattoi olla aina 30 cm paksu ja oli paikoin vaaleamman kerroksen kahtiajakama. Sen alla oli paikoin, esim. tulisijan takana ruudussa J:11, n. 5 cm:n vahvuinen ikäänkuin turpeensekainen sorakerros (näyte 9087:67), kuten edellä ruuduissa C:7-9. Pohjasora oli usein vaaleata ja ikäänkuin vähin savensekaista."

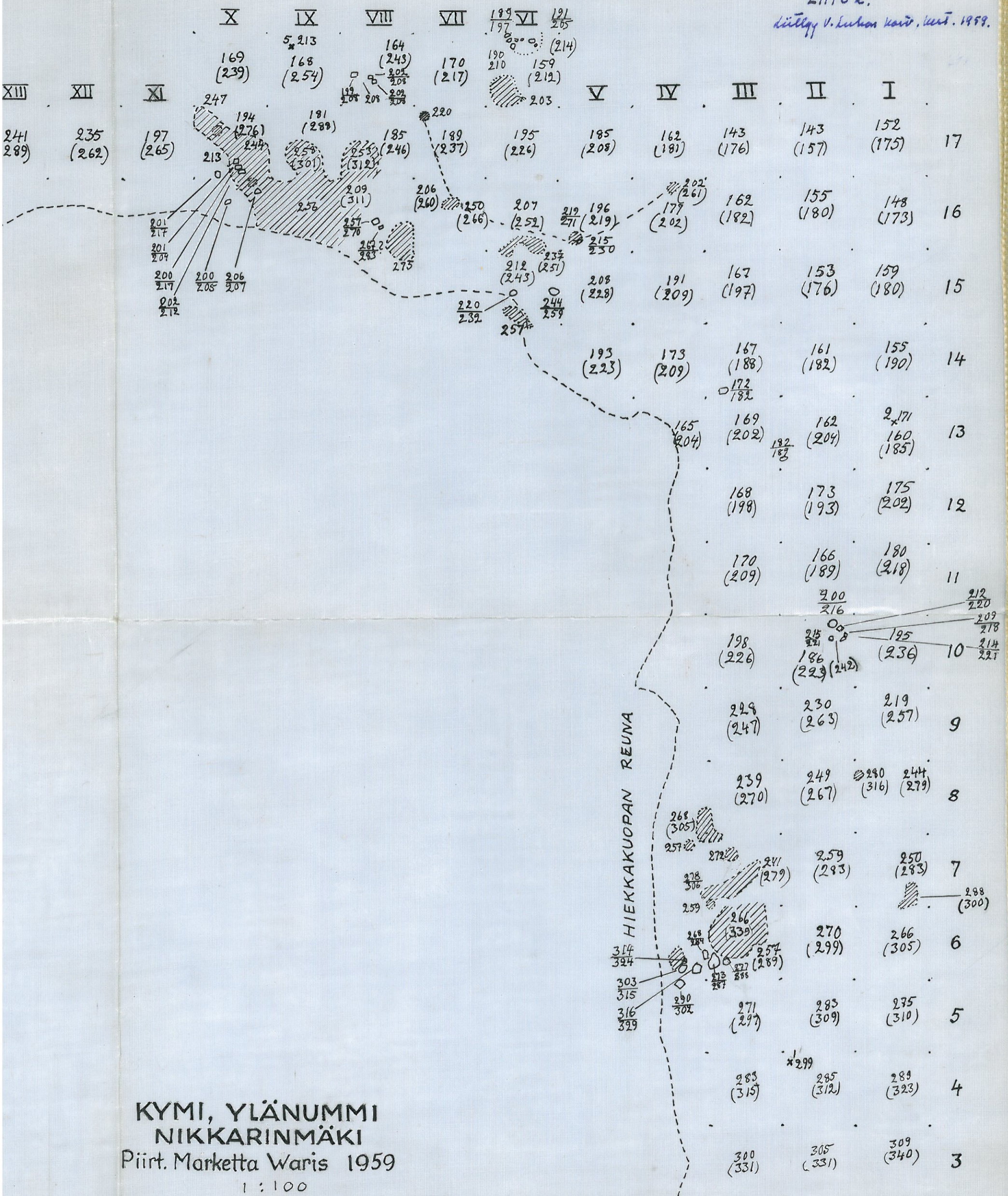
Huomattava on, että Kymin Suljennossa kulttuurikerroksen alapuolelta paljastunut "ikäänkuin turpeensekainen sorakerros" esiintyi vain kaivausalueen alimmissa ruuduissa eli rinteiden alaosassa, ylempää se puuttui ja näyttääpä vielä ylöspäin rinnettä mentäessä ohenevan. Paikalta talteen saatu keramiikka on tyypillistä kampakeramiikkaa, siirtymävaihetta tyylistä II:1 tyyliin II:2. Siellä siis mahdollinen transgressio, vedenpinnan nousu, on tapahtunut ennen tuota keramiikkavaihetta, ehkä juuri samaan aikaan kuin Nikkarinmäellä. Jää geologien ratkaistavaksi onko kyseessä

merenpinnan eustaattinen liike, maan vajoaminen, vaiko muulla tavoin selitettävissä oleva ilmiö. Suljennon asuinpaikka sijaitsee Nikkarinmäestä linnuntietä hiukan yli 6 km länteen ja n. 20 m korkealla

Ville Luho

	XXII	XXI	XX	XIX	XVIII	XVII	XVI	XV	XIV	XIII	XII	XI	X
17	405 (439)	380 (428)	4x 360 387 (387)	327 (379)	302 (338)	248 (302)	238 (283)	265 (306)	250 (302)	241 (289)	235 (262)	197 (265)	169 (239)
16	417 (452)	387 (422)	357 (390)	321 (364)	294 (359)	245 (320)	226 (298)	250 (288)	242 (290)				247 194 197 192 213
15	421 (447)	391 (411)	361 (388)	321 (370)	(347)			277 295	242 (290)				201 217 201 209 200 217 202 212
14	435 (455)	400 (420)	365 (395)	329 (393)				291 292	286 295	280 291	292 291	280 293	200 208 206 207
13	461 (481)	421 (441)	381 (409)	339 (389)	HIEKKAKUOPAN REUNA								
12	467 (487)	427 (442)	387 (422)	348 (398)									
11	475 (500)	435 (460)	400 (430)										

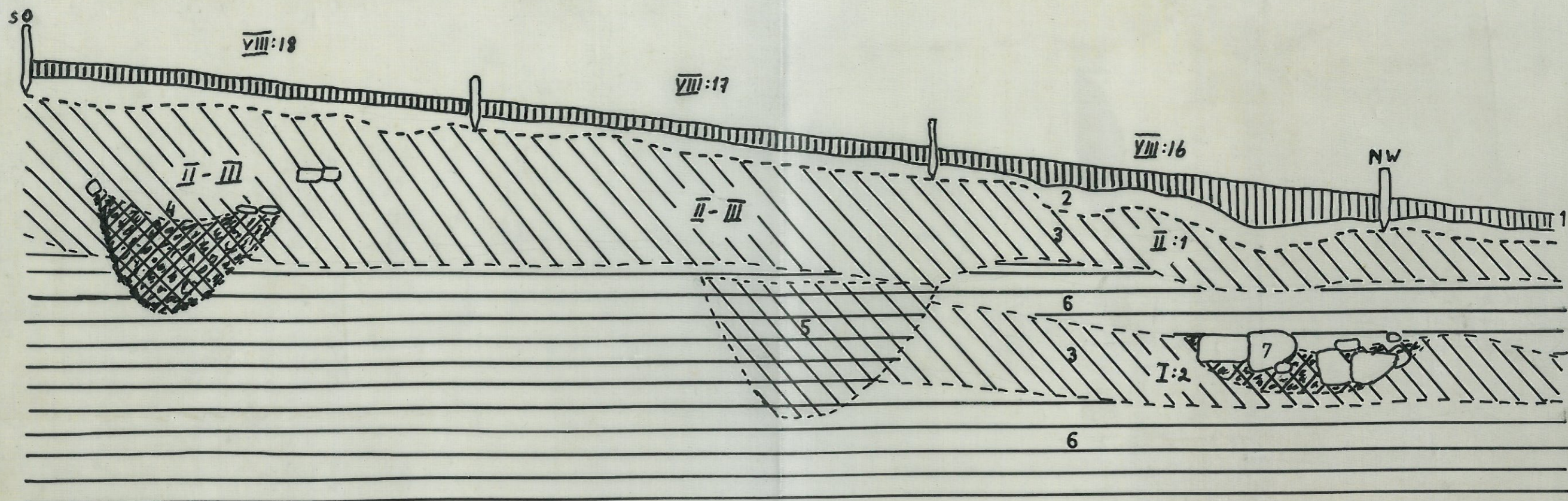
KYMI, Y
NIKKAI
Piirt. Marketta

KYMI, YLÄNUMMI
 NIKKARINMÄKI
 Piirt. Marketta Waris 1959
 1:100

Kp 127 (21.450m)

III II I

- ⑦ Kivi
- 1 humus
- 2 huuhtoutunut kerros
- 3 kulttuurikerros
- 4 hiili-, noki-, palomaa
- 5 likamaa
- 6 koskematon maa

Kymi, Ylänummi, Nikkarinmäki
 Profiilileikkaus
 0 0.5 1m
 Piirt. V. Luho - 59

KYMI, YLÄNUMMI, NIKKARI II

TULISIJA RUUDUISSA II:13 JA III:13

1:10 Pää M. Wain 1959

II:13	III:13
II:14	III:14

Liite V. Luken laivo. luv. v:llö 1959

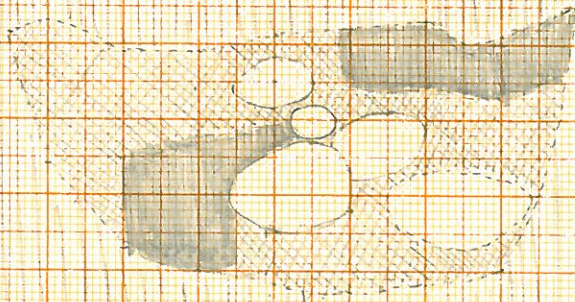
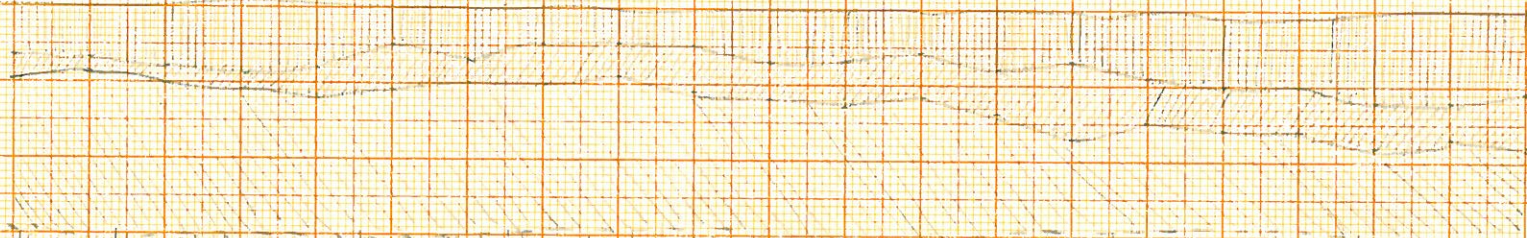
liite 4.

liittyy V. Luken karto. kart. n:o 116 1959.

KYMI YLÄNUMMI
NIKKARI II

TULISIIVAN PROFIILI RUUDUSSA VI:15

1:10

- HUMUIS
- HUUHT. MAA
- KULT. MAA
- NGKI JA PALOMAA
- TIILI
- (JANKKO) HIEKKA

Piir. M. Wines 1959

A 1:210x297 mm

Oy Wain Ab N:o 106

diite 5.

diitely V. duhon karto. kart. n: 10 1959.

A 4 1210x297 mm I

KUMI YLÄMÄMMI

NIKKARI I

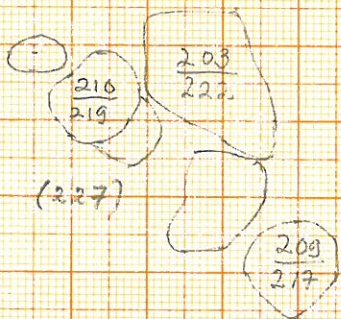
Piir. M. Wäster 1959

TULISIA RUUDUSSA

VI:18

1:10

1x

VI:18 VI:12

VI:17 VI:17

1M

Oy Wulff Ab N:o 106

Lähte 6.

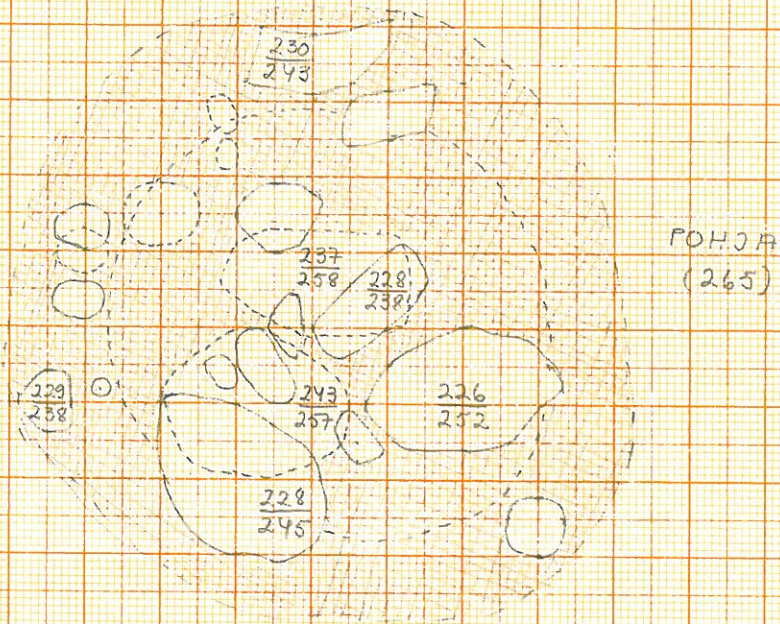
Liite V. Luoma kart. kart. n. 16 1959.

KYMI YLÄNUPPI
NIKKARI II
1:10

Piir. M. W. 1959

TULISIA RUUDUSSA VII:17

VIII:17 VII:17

A 4 210x297 mm

Oy Wulff & N:o 106

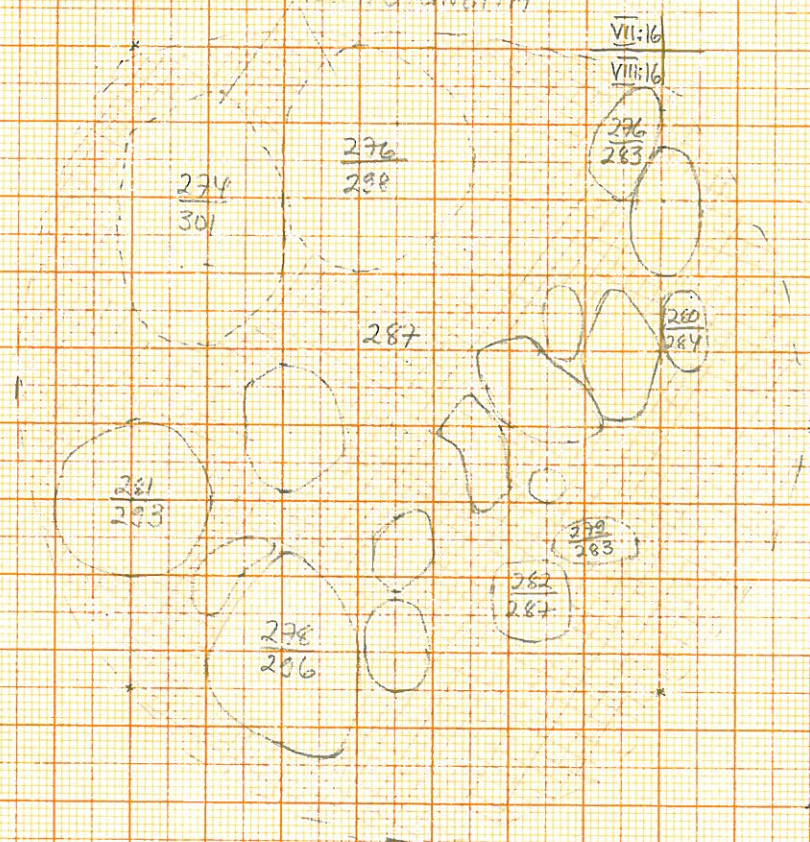
liite 7.

liittyy V. Luhan Maiv. kart. n:o:lla 1959

KYMI, YLÄNUMMI
NIKKARI II

TULISIJÄ RUUDUSSA VIII:16
ENSIMMÄINEN KIVIKERROS
1:10 Pääst. M. Warti 1959

RUPPUTUNGINTA

A 4 1210297 mm 1

Oy Wälch Ab N:o 106

liite 8.

Liittyy V. Luodon kais. kart. v:lä 1959.

KYMI, YLÄNUMMI
NIKKARI II

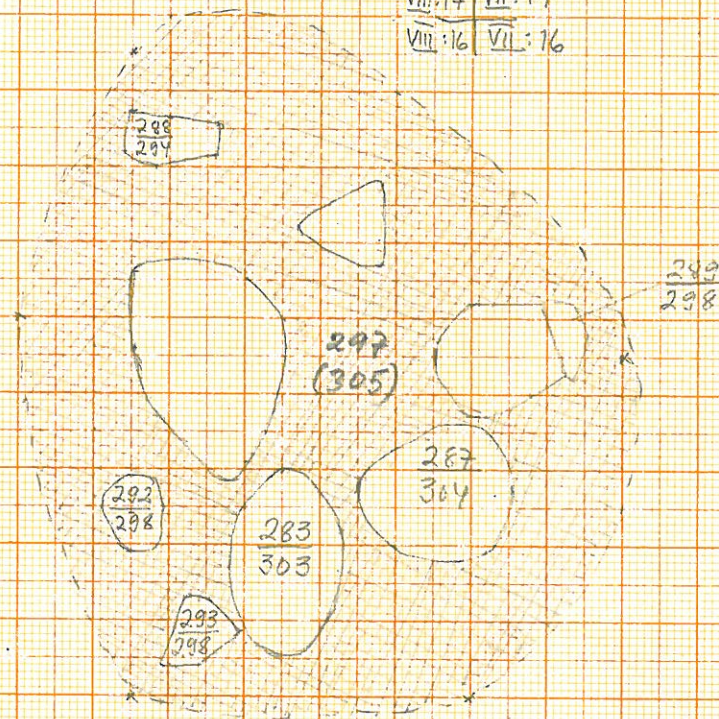
TULISIA RUUDUSSA VII:16

TOINEN KIVIKERROS

1:10

Piir. M. Wainio 1959

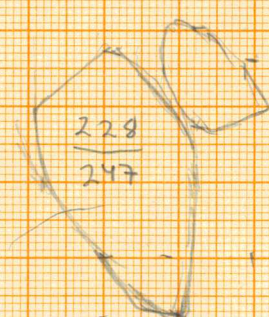
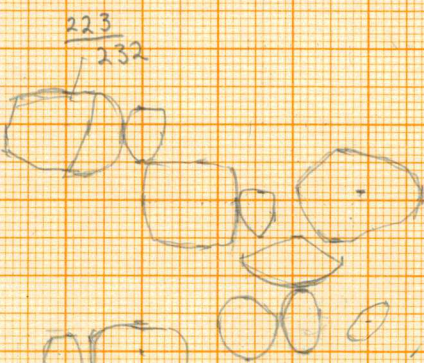
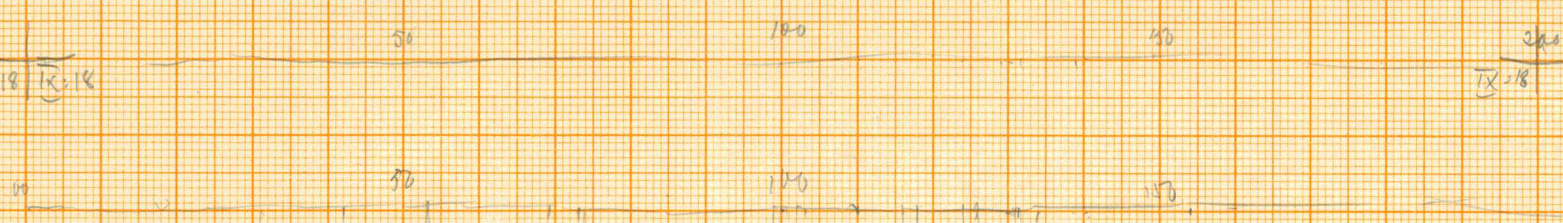
VIII:17	VII:17
VIII:16	VII:16

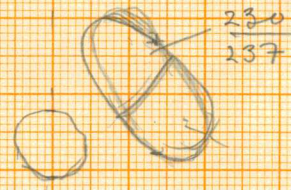
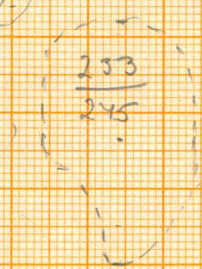
Tulitikka metsässä IX: 196

V. 18 | K. 18

IX: 18

238
(254)

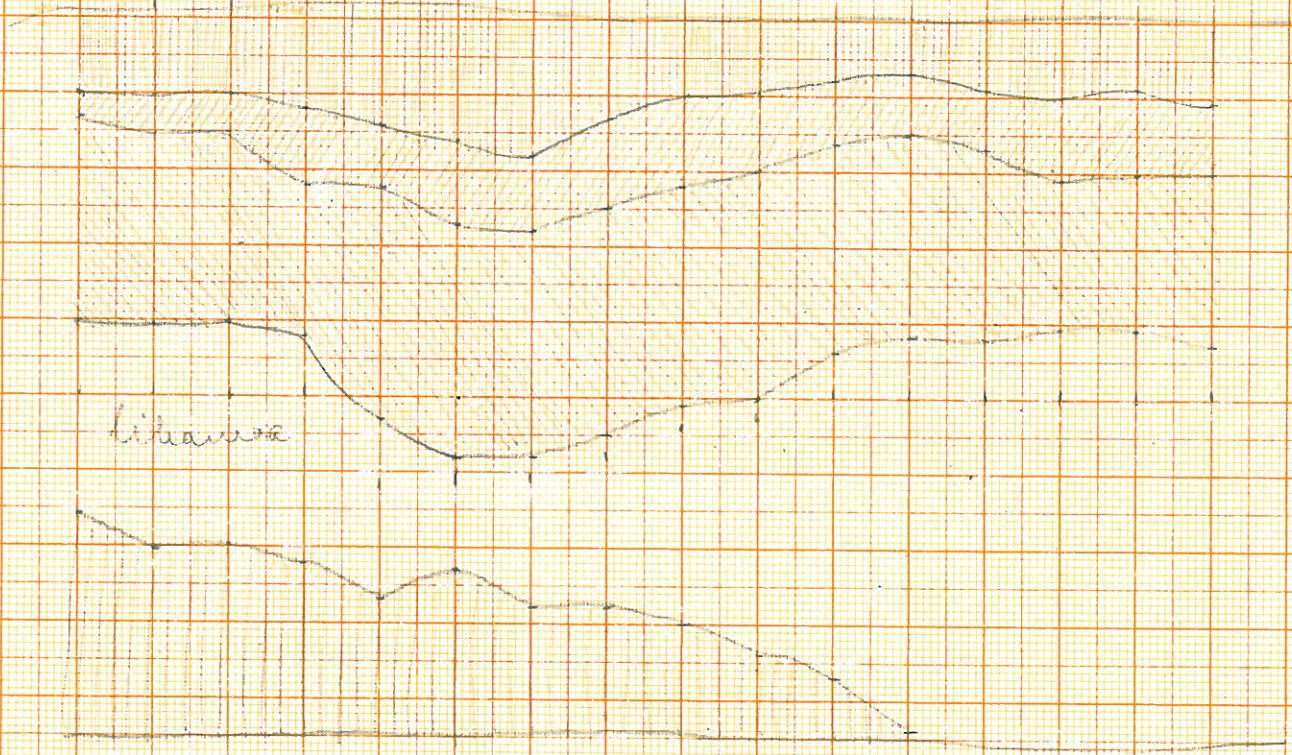
Epäselvää! Suuresta näkökulmasta!

Lilje 9. Liittyy V. duhro harr. kart. V. lla 1959.

KYMI, YLÄNUMMI
NIKKARI II

PROFILI RUUDUN VIII:16 KOILLISSIVUUSTA 13:10
0 10 20 30 40 50 60 70 80 90 100 110 120 130 140 150

Pää-M. lla 1959

- HUNUS
- HUUHT. MAA
- KULT. MAA
- LIKAMAA
- RANTHEIKKA

liite 10. Liittyy V. Luoma haav. kart. v:lle 1959.

KUMI, YLÄNUNMI
NIKKARI II

PROFIILI RUUDUN VIII:16 KAARKOISSIVUSTA

1:10

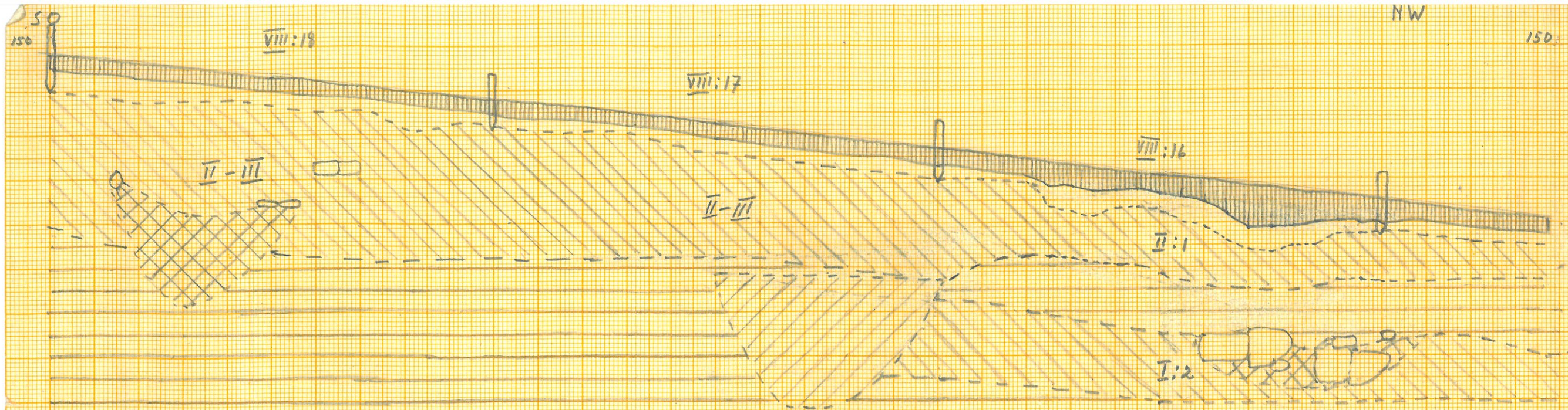
Päiv. 11. elokuuta 1959

SÄYLÄMAAN
PALA

lihamaa

lihamaa

	HUMUS
	HUUHT. MAA
	KULT. MAA
	LIIKAMAA
	RANTAHIEKKEÄ

- kivi
- ▨ humus
- vaalea, huuhtoutunut hiekka
- ▧ kulttuurikerros (liikainn määte hietala)
- ▩ hiili-, noki-, palomaa
- ▨ harmaa liikamaa (lumiinuknoppa)
- ▨ korskematon, kellerävä hiekka

Kymi, Ylänummi, Nikkari
 Profiili-leikkaus 1:20
 Piirt. V. Luba -59

liite II.
 Piirretty V. Luba kais. kort.
 v. 1959.

diili 12.

Liikky V. Luoma haav. kart. v: 1959

KYMI YLÄNLUOMMI
NIKKARI II
Pääst. M. Wainio 1959

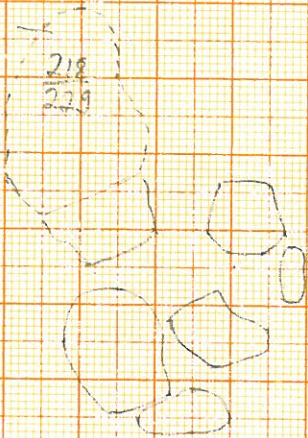
TULISIJA RUIHDUSSA VIII:18
1:10

X:18 VII:18

VIII:18 VII:18

206
214

RANNUKUNNI

218
229

226
(267)

205
216

213
222

liite 13. Kiltty V. Anttonen Savon. kerr. v: lla 1959

$\frac{229}{253}$

KYMI, YLÄNLIIMMI, NIKKARI II

TULISIA RUUDUSSA $\bar{X}:17$
 $\frac{251}{260}$ 1:10

241 x 3.

$\frac{244}{226}$

$\frac{238}{230}$

$\frac{222}{236}$

$\frac{223}{234}$

$\frac{262}{273}$

$\frac{254}{263}$

160

$\frac{225}{233}$

$\frac{\bar{X}:17}{\bar{X}:16}$ $\frac{\bar{X}:17}{\bar{X}:16}$

$\frac{224}{237}$

diel 14.

liitety V. Luikon kart. kaud. v:ltä 1959.

KIMI YLÄNIMMI
NIKKERI I
Päiv. 11.10.1959

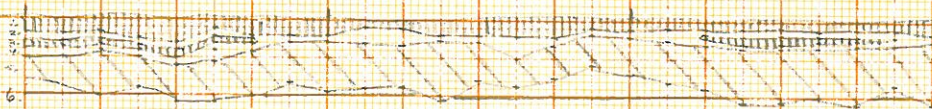
KUUTUJEN XIII:17, XII:17 JA XI:17 KAAKKOISSIVUJEN PROFIILIT

1:50

XIII:17

XII:17

XI:17

- 1. humus
- 2. humst. maa
- 3. humus
- 4. humst. maa
- 5. humst. maa
- 6. polypaalia

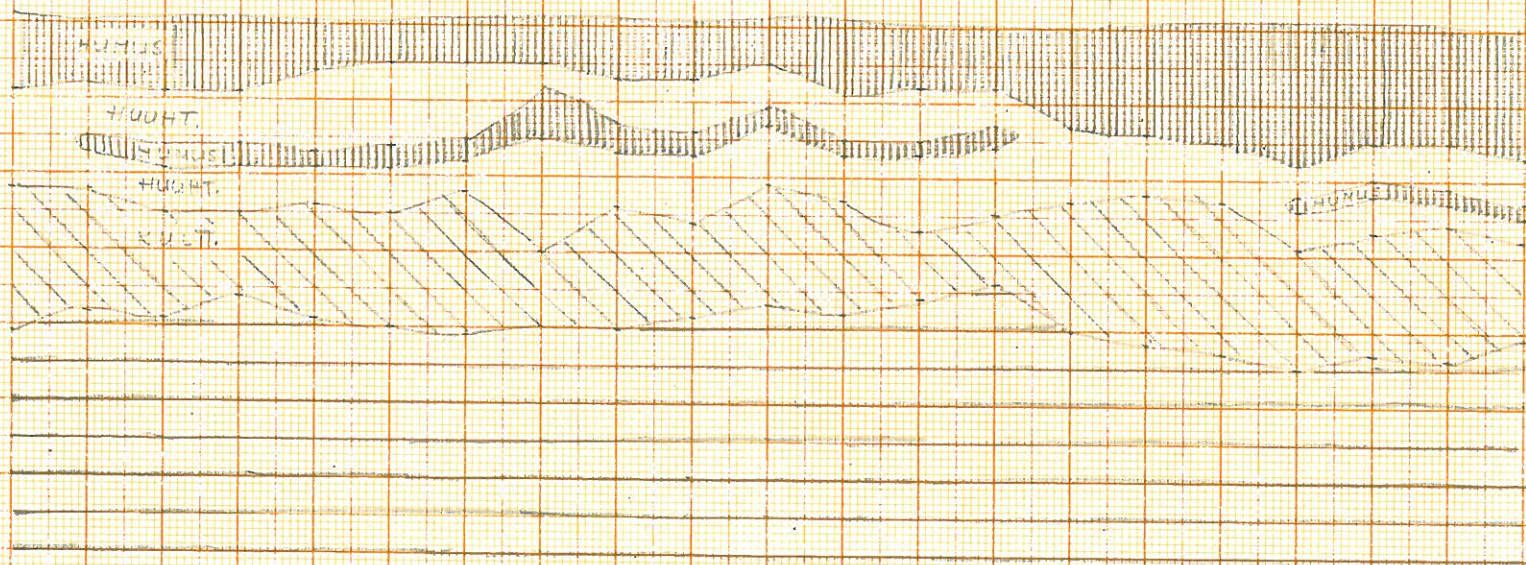
liite 15.

Liittely V. Luodon laivo. karto. n:o. 12. 1959.

KYMI YRÄNUMMI
NIKKARI II
1:10

RUUDUN XIII:17 PROFILIN VÄSTEN RUUDON XIII:17

Piir. J. M. Wari 1959

Kuva 1. Asuinpaikka kuvan keskellä olevan hiikka kuopan reunalla. Valokuvattu 20.5.1959 itäkoillisesta. (F.23365)

Kuva 2. Asuinpaikka itäkoillisesta nähtynä. Valokuvattu 20.5.1959. - (F.23366)

Kuva 3. Näkyvä asuinpaikalta, suunnista I:12 koilliseen. Kuvan oikeassa reunassa rinne, millä kuvat 1 ja 2 otettu. Valokuvattu 21.5.1959. - (F.23367)

Kuva 4. Näkyvä asuinpaikalta, suunnista I:12 pohjoiseen 21.5.1959. - (F.23368)

Kuva 5. Asuinpaikka omistajien nähtynä 21.5.1959 moleelta, Nummijoen molempuolella. (F.23369)
x Nummijoen suona.

Kuva 6. Asuinpaikka nähty 27.5.1959 pohjois-molekulta itäkaakkoseen nr. V. Päärinän pellolla, maaston laidalla. - (F.23370)

Kuva 7. Kaivausalueella paalutetaan
20.5.1959. Valokuvattu länsi puolelta
Itäkaakkoos. (F. 23371)

Kuva 8. Paalutettua kaivaus-
aluetta 20.5.1959. Valokuvattu
luoteesta kaakkoos. (F. 23372)

Kuva 9. Kaivaus alkaa 21.5.1959.
Valokuvattu kaakosta luoteeseen.
(F. 23373)

Kuva 10. Esikäsitys otettu kalssi kuvaa
samalle filmille: 21.5.1959 otettiin kuva
auringalta luoteesta käsin, Nummi-
joen luoteisraunalla, mutta alemmalla
terassilla kuin kuva 5. 22.5.1959
otettiin samalle filmille kuva auringai-
kalta luoteeseen, Nummijoen varakkas-
selle rinteelle. (F. 23374).

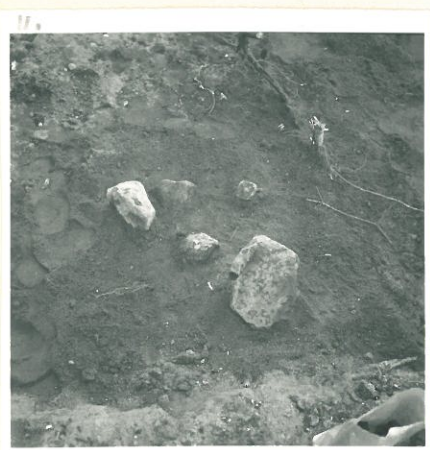
1.

Kuva 11. Näkymä auripaikalta luoteeseen 23.5.1959. Kuva keskiajasta näkyvä Nummijoen vanhaomainen runne. (F.23375)

12.

Kuva 12. Liettökiveys runduella II:13, valok. 22.5.1959 (F.23376). Valokuvattu suunnilleen pohjoisella runduella II:12.

Kuva 13. Kiveys runduella II:10 luoteesta nähtynä 22.5.1959. (F.23377)

3

Kuva 14. Tulinija runduella VIII:16. Valok. 25.5.1959, (F.23378) suunnilleen kaakolta.

4

Kuva 15. Tulinija runduella VIII:16. Valok. 25.5.1959. (F.23379) suunnilleen itäkaakliselta.

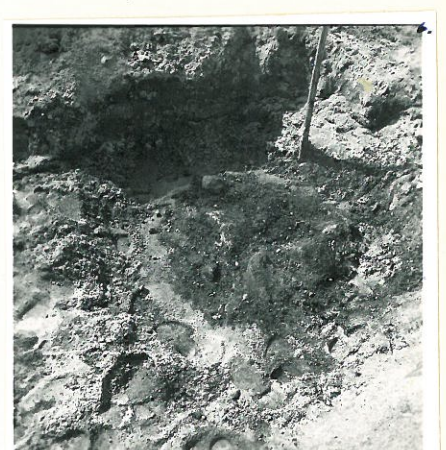

5.

5.

Kuva 16. Tulinija runduella VIII:16. (F.23380) kaakolta käsin nähtynä.

6.

Kuva 17. Tulinija runduella VIII:16, toinen kivi kerros. (F.23381), valokuvattu suunnilleen luoteelta.

Kuva 18. Tulieija runtilujen VII - VIII : 17 rajalle. Valok. 26.5.1959. (F. 23382)

Kuva 19. Tulieija runtilujen VII - VIII : 17 rajalla. Valok. 26.5.1959. (F. 23383)

F.23384

F.23385

Kuva 20. Kaivausalueella peitellymä kaivauksen jällehen 28.5.1959, näh- ty kaskaolta luoteeseen. Vrt. kuvat 11 ja 9.

Kuva 21. Kaivausalueella peitellymä 29.5.1959. Vrt. kuva 3.

F.23386

Kuva 22. Hiikka kupaun reunaa tarkasteloaan varsinainen tulli- mustoitten päätyllä. Valok. 29.5.1959.

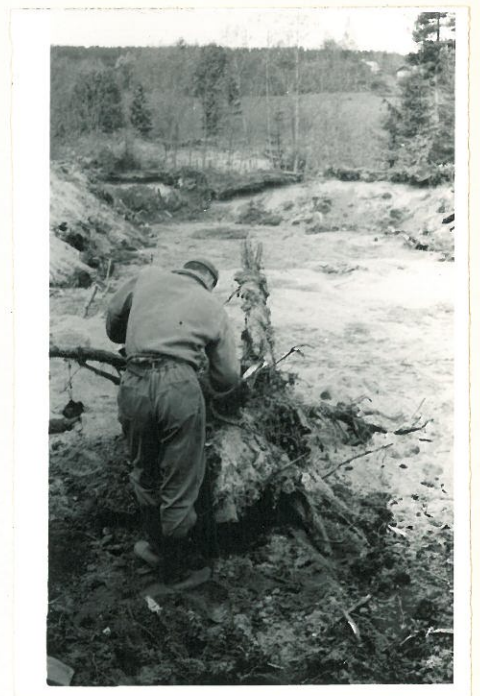
Merimajoki

Kuva 23. Arviopaitikka-alueella valokuvattu suunniteltu idästä länteen itäitä kaikkien. Vrs. kuvat 1 ja 2.

REPRONEGAT. 88623

Kuva 24. Kaivauksen johtaja V. Luho.

Kuva 25. Kaivurimies Veikko Pantanen; pääsi ylioppilaaksi 31. 5. 1959.

Kuva 26. Yö. Marjatta Waris, kaivaus-apulainen.

Kuva 27. Kaivurimies, yö. Tauno Kankkunen.

Kuva 28. Kaivaus alkaa. Valokuvalla suunnitella kailliselta, maantien reunalta.

Kuva 29. Kaivun työ Käynnissä, Taustalla Nummijoen vastakkainen rinte.

Kuva 30. Hiikka kuopan reunaa.

Kuva 30. Hiikka kuopan reunaa.

Kuva 31. Kaivun Käynnissä. Henkitöt valennulla aikealle. Veikko Poutanen, M. Waris, V. Luho, Heikki Nikkari, Tomas Backman, yo. Seppo Kalkka. Oikealla seisomassa kalun ueliasta. kuvan ottanut

Kuva 32. yo. Tauno Hankanen.

Kuva 33. Kiveys runduissa II:13.
Vrt. kuva 12.

Kuva 34. Kiveys runduissa II:10. Vrt.
kuva 13.

Kuva 35. Kiveys runduissa II:13.

Kuva 36. Kaivausalueella peiteltyinä, vrt.
kuva 20.

Kuva 37. Tulija roudessa VIII:16.
ensimäinen kivikerä. Vrt. kuva 14.

Kuva 38. Tulija roudessa VIII:16;
ensimäinen kivikerä.

Kuva 39. Tulija roudessa VIII:16, toinen
kivikerä.

Kuva 39. Tulija roudessa VIII:16, toi-
nen kivikerä; vrt. kuva 17.